

Міністерство освіти і науки України
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Університет кардинала Стефана Вишинського у Варшаві
Природничий університет у Вроцлаві
Телавський державний університет ім. Якова Гогебашвілі
Університет імені Сулеймана Деміреля в Іспарті

VII Міжнародна заочна науково-практична конференція

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ БІОЛОГІЧНОЇ НАУКИ

Збірник статей

Ніжин
14 квітня 2021 року

Редакційна колегія:

Давіташвілі М., к.б.н., професор департаменту природничих наук і інформаційних технологій, декан факультету точних і природничих наук Телавського державного університету, Грузія.

Панасюк Д., кандидат технічних наук, ад'юнкт, факультет біології і навколишнього середовища, Університет кардинала Стефана Вишинського у Варшаві, Польща.

Гюрбюз М.Ф., доктор біології, професор кафедри біології, Університет імені Сулеймана Деміреля в Іспарті, Туреччина

Кучменко О.Б., д.б.н., професор, завідувач кафедри біології, Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, Україна.

Гавій В.М., к.б.н., доцент кафедри біології, Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, Україна.

Лисенко Г.М., к.б.н., доцент кафедри біології, Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, Україна.

Ігнатенко Т.Г. – технічний редактор.

Відповідальний за випуск: Гавій В.М.

VII Міжнародна заочна науково-практична конференція "Актуальні питання біологічної науки": Збірник статей – Ніжин: НДУ імені Миколи Гоголя, 2021. – 228 с.

ISBN 978-617-527-245-9

Збірник містить матеріали VII Міжнародної заочної науково-практичної конференції "Актуальні питання біологічної науки" (Ніжин, 14 квітня 2021 р.).

Видання адресоване науковцям, викладачам, учителям, аспірантам та всім, хто цікавиться проблемами сучасної біологічної науки та методикою викладання біологічних дисциплін.

У текстах матеріалів конференції, опублікованих у даному збірнику, збережено авторський стиль викладу матеріалу. За достовірність поданої інформації та можливість її відкритого друку несуть відповідальність автори.

ISBN 978-617-527-245-9

© Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя. 2021

Екологічні проблеми району Національного природного парку "Синевир"

Одеський державний екологічний університет, Україна

This paper presents the environmental problem that exist in the National Nature Park "Synevyr" and what harms recreational activities to the environment. The study of ecological problem of the National Nature Park "Synevyr" area is performend in the work. A characteristic feature of the current state of recreational nature in the park is a significant recreational loand on natural complexes.

Ключові слова: національний природний парк, екологічний туризм, екологічні проблеми, рекреаційна діяльність, природно територіальні комплекси.

Українські Карпати це територія з унікальною природою, багатою як на ландшафтне, так і на біологічне різноманіття. В цьому регіоні 5 січня 1989 року було створено національний природний парк "Синевир"

Національний природний парк Синевир розташований у центральній частині Карпат, у верхів'ї р.Тереблі і р.Ріки, в Міжгірському районі Закарпатської області. Підпорядкований об'єднанню "Закарпатліс" Держдеревпрому України. Утворений 1989. Його площа складає 40.4 тис.га.

Створений з метою збереження малопорушених природних ландшафтів пд.-зх. частини Горґан, рідкісних рослинних угруповань, раціонального використання багатих рекреаційних ресурсів, а також сприяння підтриманню екологічного балансу в регіоні. Найвидатнішим елементом ландшафту є озеро Синевир. Флора парку налічує близько 800 видів судинних рослин. У рослинному покриві добре виражена висотна поясність. Чисті букові ліси поширені на висоті 450-700 м, вище переважають буково-ялицеві та ялицеві ялинники (700-1100 м) і чисті ялинові ліси (1100-1500 м). Для високогір'я характерне криволісся сосни гірської, рідше вільхи зеленої. У верхній частині поясу ялиново-ялицево-букових лісів в урочищі Канчівський вивлено рідкісне для Карпат угруповання з переважанням у деревостані в'яза гірського і явора. Біля с.Негровець розташоване найбільше у Горганах верхове сфагнове болото, де зростають рідкісні види: лікоподієлла заплавна, росичка круглолиста, шейхцерія болотна, а також журавлина дрібноплода, занесена до Червоної книги України. На гірських луках трапляється тирлич жовтий, занесений до Червоної книги України. Тваринний світ парку багатий і різноманітний. Тут водяться ведмідь, вовк, рись, лисиця, олень європейський, козуля, білка, куниця лісова, куниця кам'яна, борсук, горностаї, глухар, тетерук, канюк, саламандра, трапляються

Екологічні проблеми навколишнього середовища і раціональне природокористування

пугач, триток карпатський і тритон гірський, занесені до Червоної книги України. У гірських річках водиться форель.

Територію парку поділяють на 4 функціональні зони: заповідну (7 тис. га), захисну (20.1 тис. га), рекреаційну (5 тис. га) та агрогосподарську (8.3 тис. га). На території парку є джерела мінеральних вод, цінні пам'ятки дерев'яної архітектури, інші культурні та історичні пам'ятки. На р. Озерянці збереглася гребля (клаузура), побудована в середині 19 ст., на її базі створено музей лісосплаву. [1]

Один із найважливіших факторів створення рекреаційної діяльності на території парку – естетична привабливість ландшафтів і це є стимулюючим фактором практично для всіх видів відпочинку. Загалом у парку переважають природні територіальні комплекси з високим та середнім рівнями естетичної привабливості. Антропогенна зміна корінного рослинного покриву та прояви шкідливих фізико-географічних процесів знижують естетичну привабливість території.

Унікальність природи заповідника полягає в її неповторності і естетичній цінності ряду об'єктів, зокрема озер Синевир і Озірце, болотних угідь Глуханя і Замшатка, гір Стримба і Негровець, які притягують мандрівників не лише з України, але й з усього світу.

Маршрутна карта включає в себе такі станції: гірські системи НПП "Синевир", озеро Синевир, озеро Озірце, реабілітаційний центр бурого ведмедя, водоспад на Терєблі, болото Глуханя, музей лісу і сплаву, водосховище на ріці Терєбля, село Колочава, церква Святого Духа в селі Колочава, церква святого Михайла в селі Негровець, музей "Старе село", музей "Лінія Арпада", музей "Стара школа", карта-схема НПП "Синевир". [2]

На суцільній території парку добре розвинутий пішохідний, лижний, кінний, велосипедний, гірськолижний, оздоровчий туризм.

На території парку виділено 5 типів природно-територіальних комплексів, серед яких найбільш сприятливі - рекреаційні природно-територіальні комплекси з високим рівнем ландшафтно-рекреаційним потенціалом для більш, як трьох видів рекреаційного природокористування. Такі природно територіальні комплекси охоплюють значну частину території парку.

Розширена еколого-освітня діяльність Національного природного парку "Синевир" відіграє важливу роль у формуванні природоохоронного мислення громадян, сучасних уявлень про роль природних заповідних територій, сприяє забезпеченню підтримки заповідної справи широкими верствами населення і збереженню біологічного різноманіття.[3]

Незважаючи на користь рекреаційної діяльності Національного природного заповідника "Синевир" є і низка проблем, які негайно потрібно вирішити. Неорганізований і нецивілізований туризм завдає великої шкоди довкіллю. Однак, їх наявність безпомилково підтверджується поламаними молодими деревами чи чагарниками,

Екологічні проблеми навколишнього середовища і раціональне природокористування зірваними і пізніше викинутими квітами, в тому числі рідкісних видів, консервними бляшанками, поліетиленовими мішками, розбитими пляшками та іншим сміттям.

Проблема зі сміттям набридає всім гірським селам. Місцева влада, до компетенції якої належить це питання, самотужки впоратися не може. Мабуть, тут потрібна загальнонаціональна програма. Всім відомо, що сміття можна трансформувати в енергію. І це один зі шляхів, як зменшити потреби населення у дровах на тих територіях, де відсутній газ.

Зважаючи на наявні сприятливі природні передумови, можна констатувати існування значного потенціалу природних рекреаційних ресурсів парку та можливість їхнього використання за умов дотримання відповідних норм рекреаційного навантаження та ємності. З урахуванням стійкості ландшафтів, стадії їхньої рекреаційної дигресії та наявних обмежень рекреаційна ємність території парку становить близько 6300 осіб у день, в тому числі більш як 250 осіб припадає на лісорекреаційну діяльність місцевого населення. В середньому в місяць налічується 189 000 туристів. Найбільша кількість людей відвідують Національний природний парк в період з червня по вересень.

Характерними рисами сучасного стану рекреаційного природокористування у парку є такі: переважання односторонньої спрямованості рекреаційного потоку; значне рекреаційне навантаження на природні комплекси водно-болотного угіддя „Синевир” за дуже низького рекреаційного навантаження на інші території; необхідність стимулювання розвитку окремих видів рекреаційних занять, для яких є необхідні ресурси – зимових видів рекреації, бальнеологічного лікування, зеленого туризму тощо; неспроможність наявних закладів рекреації задовольнити існуючий попит; низький рівень розвитку інфраструктури на більшій частині території парку. Вирішення низки цих проблем можливе шляхом удосконалення функціональної структури території НПП та мережі туристичних маршрутів.[4]

Література

1. Ващенко Н.П. Проблеми розвитку туризму в національних парках України. Канів, 1999
2. Департамент екології та природних ресурсів Закарпатської облдержадміністрації. URL: https://ecozakarp.at.gov.ua/?page_id=3642
3. Борейко В.Е. Екологічна етика в школі. Посібник/ Борейко В.Е. - Київ:Київський еколого-культурний центр, 2004.–16 с.
4. Романів А.С., Романів О.Я. Туристичний потенціал національного парку: сутність поняття та методологічні основи оцінки // Географія і туризм: європейський досвід. Матеріали міжнародної наукової конференції. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2007. – С. 118-120